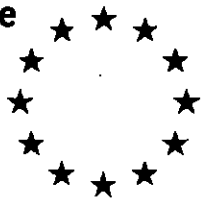

Council of Europe
Conseil de l'Europe

**TEXT OF THE FRAMEWORK CONVENTION FOR
THE PROTECTION OF NATIONAL MINORITIES**

Finnish translation

KANSALLISTEN VÄHEMMISTÖJEN SUOJELUA KOSKEVA PUITEYLEISSOPIMUS

Euroopan neuvoston jäsenvaltiot ja muut tämän puiteyleissopimuksen allekirjoittaneet valtiot

katsovat, että Euroopan neuvoston pyrkimyksenä on luoda kiinteämmät yhteydet jäsenvaltioidensa välille turvatakseen ja toteuttaakseen yhteisen perintönsä mukaiset ihanteet ja periaatteet,

katsovat, että yhtenä keinona tähän pääsemiseksi on ihmisoikeuksien ja perusvapauksien ylläpitäminen ja edistäminen,

haluavat noudattaa Wienissä 9 päivänä lokakuuta 1993 hyväksyttyä Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden valtionpäämiesten ja hallitusten päämiesten julistusta,

ovat päättäneet kukin omalla alucellaan suojella kansallisten vähemmistöjen olemassaoloa,

katsovat Euroopan historiassa tapahtuneiden mullistusten osoittaneen, että kansallisten vähemmistöjen suojeleminen on olennaista tämän maanosan vakaudelle, demokraattiselle turvallisuudelle ja rauhalle,

katsovat, että moniarvoisen ja aidosti demokraattisen yhteiskunnan ei tule ainoastaan kunnioittaa kansalliseen vähemmistöön kuuluvien henkilöiden etnistä, sivistyksellistä, kielellistä ja uskonnollista identiteettiä, vaan myös luoda tarkoituksenmukaiset olosuhteet, joissa he voivat ilmaista, säilyttää ja kehittää tätä identiteettiä,

katsovat, että suvaitsevuuden ja vuoropuhelun ilmapiirin luominen on välttämätöntä, jotta kulttuurisesta moninaisuudesta tulisi jokaiselle yhteiskunnalle rikastuttamisen eikä erottamisen lähde ja tekijä,

katsovat, että suvaitsevan ja hyvinvoivan Euroopan toteuttaminen ei riipu ainoastaan valtioiden välisestä yhteistyöstä, vaan vaatii myös kunkin valtion perustuslakia ja alueellista koskemattomuutta kunnioittavaa rajat ylittävää yhteistyötä paikallisten ja alueellisten viranomaisten välillä,

ottavat huomioon yleissopimuksen ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi ja siihen liittyvät lisäpöytäkirjat,

ottavat huomioon Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimukseen ja julistuksiin sekä Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen asiakirjoihin, erityisesti Kööpenhaminan kokouksen 29 päivänä kesäkuuta 1990 tehtyyn asiakirjaan sisältyvät kansallisten vä-

hemmistöjen suojelua koskevat sitoumukset,

ovat päättäneet määrittää periaatteet, joita tulee kunnioittaa, sekä niistä johtuvat velvoitteet varmistukseen jäsenvaltioissa ja tämän asiakirjan sopimuspuoliksi mahdollisesti tulevissa muissa valtioissa kansallisten vähemmistöjen sekä näihin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksien ja vapauksien tehokkaan suojelun oikeusjärjestelmän puitteissa valtioiden alueellista koskemattomuutta ja kansallista suverenisuutta kunnioittaen,

ovat vakaasti päättäneet panna täytäntöön tässä puiteyleissopimuksessa esitetyt periaatteet kansallisessa lainsäädännössään sekä noudattamalla tarkoituksenmukaisia valtionhallinnollisia menettelytapoja, ja

ovat sopineet seuraavasta:

I OSA

1 artikla

Kansallisten vähemmistöjen sekä näihin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksien ja vapauksien suojelu on kiinteä osa ihmisoikeuksien kansainvälistä suojaamista, joka sellaisenaan kuuluu kansainvälisen yhteistyön piiriin.

2 artikla

Tämän puiteyleissopimuksen määräyksiä tulee soveltaa vilpittömässä mielessä, ymmärtämyksen ja suvaitsevuuden hengessä sekä valtioiden välisten hyvän naapuruuden, ystävällisten suhteiden ja yhteistyön periaatteiden mukaisesti.

3 artikla

1. Jokaisella kansalliseen vähemmistöön kuuluvalla henkilöllä on oikeus vapaasti valita, kohdellaanko häntä sellaisena vai ei, eikä tästä valinnasta tai siihen liittyvien oikeuksien käyttämisestä saa seurata mitään haittaa.

2. Kansallisiin vähemmistöihin kuuluvat henkilöt voivat sekä yksin että yhdessä toisten kanssa käyttää tähän puiteyleissopimukseen sisältyvistä periaatteista johtuvia oikeuksia ja nauttia niistä johtuvista vapauksista.

II OSA

4 artikla

1. Sopimuspuolet sitoutuvat takaamaan kansallisiin vähemmistöihin kuuluville henkilöille oikeuden yhdenvertaisuuteen lain edessä ja tasavertaiseen lain suojaan. Tässä suhteessa kaikki syrjintä kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen perusteella on kielletty.
2. Sopimuspuolet sitoutuvat tarvittaessa ryhtymään riittäviin toimenpiteisiin täyden ja tehokkaan yhdenvertaisuuden edistämiseksi kaikilla talous- ja yhteiskuntaelämän sekä poliittisen elämän ja kulttuurielämän aloilla kansalliseen vähemmistöön ja valtaväestöön kuuluvien välillä. Tässä suhteessa sopimuspuolten tulee asianmukaisesti ottaa huomioon kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden erityisolosuhteet.
3. Edellä 2 kappaleen mukaisesti toteutettuja toimenpiteitä ei pidetä syrjintänä.

5 artikla

1. Sopimuspuolet sitoutuvat edistämään olosuhteita, jotka ovat tarpeellisia, jotta kansallisiin vähemmistöihin kuuluvat henkilöt voivat ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan sekä säilyttää identiteettinsä oleelliset perustekijät, nimittäin uskontonsa, kielensä, perinnäistapansa ja kulttuuriperintönsä.
2. Sopimuspuolet pidättäytyvät kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden vastentahtoiseen sulauttamiseen tähtäävistä toimintaperiaatteista tai käytännöistä ja suojelevat näitä henkilöitä kaikelta toiminnalta, jonka tarkoituksena on tällainen sulauttaminen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sopimuspuolten yleisen integraatiopolitiikkansa mukaisesti toteuttamia toimenpiteitä.

6 artikla

1. Sopimuspuolet rohkaisevat suvaitsevuuden henkeä ja kulttuurien välistä vuoropuhelua sekä ryhtyvät tehokkaisiin toimenpiteisiin edistääkseen keskinäistä kunnioitusta, ymmärtämystä ja yhteistyötä erityisesti koulutuksen, kulttuurin ja viestinnän alalla kaikkien alueellaan asuvien henkilöiden kesken riippumatta heidän etnisestä, sivistyksellisestä, kielellisestä tai uskonnollisesta identiteetistään.
2. Sopimuspuolet sitoutuvat toteuttamaan soveltuvia toimenpiteitä sellaisten henkilöiden suojelemiseksi, jotka voivat joutua syrjinnän, vihamielisyyden tai väkivallan tai niiden uhan kohteeksi etnisen, sivistyksellisen, kielellisen tai uskonnollisen identiteettinsä johdosta.

7 artikla

Sopimuspuolet takaavat, että jokaisen kansalliseen vähemmistöön kuuluvan henkilön oikeutta rauhanomaiseen kokoontumisvapauteen, yhdistymisvapauteen, sananvapauteen sekä ajatuksen-, omantunnon- ja uskonnonvapauteen kunnioitetaan.

8 artikla

Sopimuspuolet sitoutuvat tunnustamaan, että jokaisella kansalliseen vähemmistöön kuuluvalla henkilöllä on oikeus tunnustaa uskontoaan tai uskoaan sekä perustaa uskonnollisia laitoksia, järjestöjä ja yhdistyksiä.

9 artikla

1. Sopimuspuolet sitoutuvat tunnustamaan, että jokaisen kansalliseen vähemmistöön kuuluvan henkilön oikeus sananvapauteen sisältää vapauden pitää mielipiteitä sekä vastaanottaa ja levittää tietoja ja ajatuksia vähemmistökielellä viranomaisista siihen puuttumatta sekä alueellisista rajoista riippumatta. Sopimuspuolten tulee oikeusjärjestelmänsä puitteissa varmistaa, että kansalliseen vähemmistöön kuuluvia henkilöitä ei syrjitä viestintävälineiden käytössä.

2. Edellä oleva 1 kappale ei estä sopimuspuolia ilman syrjintää ja puolueettomin perustein tekemästä radio-, televisio- ja elokuvayhtiöitä luvanvaraisiksi.

3. Sopimuspuolet eivät estä kansallisiin vähemmistöihin kuuluvia henkilöitä perustamasta ja käyttämästä painettuja viestintävälineitä. Radio- ja televisiolähetystyksiä koskevassa lainsäädännössä ne mahdollisuuksien mukaan ja 1 kappaleen määräykset huomioon ottaen takaavat, että kansallisiin vähemmistöihin kuuluville henkilöille suodaan mahdollisuus omien viestintävälineiden perustamiseen ja käyttöön.

4. Sopimuspuolet ryhtyvät oikeusjärjestelmiensä puitteissa riittäviin toimenpiteisiin helpottaakseen kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden pääsyä käyttämään viestintävälineitä sekä edistääkseen suvaitsevuutta ja salliakseen kulttuurien moniarvoisuuden.

10 artikla

1. Sopimuspuolet sitoutuvat tunnustamaan, että jokaisella kansalliseen vähemmistöön kuuluvalla henkilöllä on oikeus vapaasti ja ilman ulkopuolista puuttumista käyttää vähemmistökieltään yksityisesti ja julkisesti, suullisesti ja kirjallisesti.

2. Alueilla, joilla asuu perinteisesti tai huomattava määrä kansallisiin vähemmistöihin kuuluvia henkilöitä, sopimuspuolet pyrkivät mahdollisuuksien mukaan varmistamaan olosuhteet, joissa vähemmistökieltä voitaisiin käyttää heidän ja hallintoviranomaisten välisissä suhteissa, mikäli he sitä vaativat ja tällainen vaatimus vastaa todellista tarvetta.
3. Sopimuspuolet sitoutuvat takaamaan jokaiselle kansalliseen vähemmistöön kuuluvalle henkilölle oikeuden saada viipymättä hänen ymmärtämällään kielellä tieto vapaudenriiston syistä ja häneen kohdistetun syytteen sisällöstä ja perusteesta sekä oikeuden puolustaa itseään tällä kielellä, tarvittaessa maksutta tulkin avustamana.

11 artikla

1. Sopimuspuolet sitoutuvat tunnustamaan, että jokaisella kansalliseen vähemmistöön kuuluvalla henkilöllä on oikeus käyttää vähemmistökielistä sukunimeään (patronyymiä) ja etunimiään sekä oikeus saada ne virallisesti tunnustetuksi sopimuspuolen oikeusjärjestelmässä määrättyjen menettelytapojen mukaisesti.
2. Sopimuspuolet sitoutuvat tunnustamaan, että jokaisella kansalliseen vähemmistöön kuuluvalla henkilöllä on oikeus asettaa julkisesti nähtäville omalla vähemmistökielellään laadittuja nimikilpiä, opasteita ja muita yksityisluontoisia tietoja.
3. Alueilla, joilla asuu perinteisesti huomattava määrä kansalliseen vähemmistöön kuuluvia henkilöitä, sopimuspuolet pyrkivät oikeusjärjestelmänsä puitteissa, tarvittaessa toisten valtioiden kanssa tehdyin sopimuksin, ja mainittujen alueiden erityisolosuhteet huomioon ottaen asettamaan nähtäville perinteisiä paikallisia nimiä, kadunnimiä ja muita yleisölle tarkoitettuja topografisia opasteita myös vähemmistökielisinä, kun tällaisilla opasteilla on riittävästi kysyntää.

12 artikla

1. Sopimuspuolet ryhtyvät opetuksen ja tutkimuksen alalla tarpeen mukaan toimenpiteisiin kansallisten vähemmistöjensä yhtä lailla kuin valtaväestönkin kulttuuria, historiaa, kieltä ja uskontoa koskevan tiedon vaalimiseksi.
2. Tässä yhteydessä sopimuspuolet järjestävät muun muassa riittävät mahdollisuudet opettajankoulutukseen ja oppikirjojen hankintaan sekä helpottavat eri yhteisöjen opiskelijoiden ja opettajien välisiä yhteyksiä.
3. Sopimuspuolet sitoutuvat edistämään kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden yhtäläisiä mahdollisuuksia saada koulutusta kaikilla tasoilla.

13 artikla

1. Sopimuspuolet tunnustavat opetusjärjestelmiensä puitteissa kansalliseen vähemmistöön kuuluvien henkilöiden oikeuden perustaa ja johtaa omia yksityisiä opetus- ja koulutuslaitoksiaan.
2. Tämän oikeuden käyttämisestä ei aiheudu taloudellisia velvoitteita sopimuspuolille.

14 artikla

1. Sopimuspuolet sitoutuvat tunnustamaan, että jokaisella kansalliseen vähemmistöön kuuluvalla henkilöllä on oikeus oppia vähemmistökieleltään.
2. Mikäli alueilla, joilla asuu perinteisesti tai huomattava määrä kansallisiin vähemmistöihin kuuluvia henkilöitä, on riittävää kysyntää, sopimuspuolet pyrkivät mahdollisuuksien mukaan ja opetusjärjestelmiensä puitteissa varmistamaan, että näihin vähemmistöihin kuuluvilla henkilöillä on riittävät mahdollisuudet saada vähemmistökielen opetusta tai opetusta tällä kielellä.
3. Tämän artiklan 2 kappaletta sovelletaan siten, että se ei rajoita virallisen kielen oppimista tai tällä kielellä tapahtuvaa opetusta.

15 artikla

Sopimuspuolet luovat tarpeelliset olosuhteet kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden tehokkaalle osallistumiselle kulttuuri-, yhteiskunta- ja talouselämään sekä erityisesti heitä koskeviin julkisiin asioihin.

16 artikla

Sopimuspuolet pidättyvät toimenpiteistä, jotka muuttavat väestörakennetta kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden asuttamilla alueilla ja joiden tarkoituksena on rajoittaa tähän puiteyleissopimukseen sisältyvistä periaatteista johtuvia oikeuksia ja vapauksia.

17 artikla

1. Sopimuspuolet sitoutuvat olemaan puuttumatta kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuteen solmia ja ylläpitää vapaita ja rauhanomaisia yhteyksiä yli rajojen toisissa valtioissa laillisesti oleskeleviin henkilöihin, varsinkin henkilöihin, joiden kanssa

heillä on sama etninen, sivistyksellinen, kielellinen tai uskonnollinen identiteetti tai yhteinen kulttuuriperintö.

2. Sopimuspuolet sitoutuvat olemaan puuttumatta kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuteen osallistua kansalaisjärjestöjen toimintaan sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla.

18 artikla

1. Sopimuspuolet pyrkivät tarvittaessa tekemään kahden- ja monenvälisiä sopimuksia toisten valtioiden, varsinkin naapurivaltioiden kanssa varmistaakseen asianomaisiin kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden suojelun.

2. Sopimuspuolet ryhtyvät tarpeen mukaan toimenpiteisiin rohkaistakseen yhteistyötä yli rajojen.

19 artikla

Sopimuspuolet sitoutuvat kunnioittamaan ja toteuttamaan tähän puiteyleissopimukseen sisältyviä periaatteita tekemällä vain sellaisia välttämättömiä rajoituksia tai poikkeuksia, joista määrätään kansainvälisissä oikeudellisissa asiakirjoissa, erityisesti yleissopimuksessa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi, sikäli kuin niillä on merkitystä mainituista periaatteista johtuville oikeuksille ja vapauksille.

III OSA

20 artikla

Käyttäessään tähän puiteyleissopimukseen sisältyvistä periaatteista johtuvia oikeuksia ja vapauksia jokaisen kansalliseen vähemmistöön kuuluvan henkilön tulee kunnioittaa kansallista lainsäädäntöä ja muiden, erityisesti valtaväestöön tai muihin kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksia.

21 artikla

Minkään tässä puiteyleissopimuksessa ei saa tulkita oikeuttavan ryhtymään toimintaan tai suorittamaan tekoa, joka on kansainvälisen oikeuden peruseriaatteiden ja varsinkin valtioiden täysivaltaisen tasa-arvoisuuden, alueellisen koskemattomuuden ja poliittisen itsenäisyyden vastainen.

22 artikla

Minkään tässä puiteyleissopimuksessa ei voida tulkita rajoittavan tai loukkaavan sopimuspuolen lainsäädännössä tai jossain sen allekirjoittamassa sopimuksessa tunnustettuja ihmisoikeuksia ja perusvapauksia.

23 artikla

Tähän puiteyleissopimukseen sisältyvistä periaatteista johtuvat oikeudet ja vapaudet, sikäli kuin niistä on määrätty yleissopimuksessa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tai siihen liittyvissä lisäpöytäkirjoissa, tulee käsittää yhdenmukaisiksi näiden määräysten kanssa.

IV OSA

24 artikla

1. Euroopan neuvoston ministerikomitea valvoo, miten sopimuspuolet toteuttavat tätä puiteyleissopimusta.
2. Sopimuspuolet, jotka eivät ole Euroopan neuvoston jäseniä, osallistuvat täytäntöönpanomekanismiin myöhemmin päätettävien menettelytapojen mukaisesti.

25 artikla

1. Yhden vuoden kuluessa siitä, kun tämä puiteyleissopimus on tullut sopimuspuolen osalta voimaan, sopimuspuoli toimittaa Euroopan neuvoston pääsihteerille täydelliset tiedot lainsäädännöllisistä ja muista toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut tässä puiteyleissopimuksessa esitettyjen periaatteiden täytäntöönpanemiseksi.
2. Tämän jälkeen kukin sopimuspuoli toimittaa pääsihteerille määräajoin, ja aina kun ministerikomitea niin vaatii, tämän puiteyleissopimuksen täytäntöönpanon kannalta merkittäviä lisätietoja.
3. Pääsihteeri toimittaa tämän artiklan määräysten nojalla toimitetut tiedot edelleen ministerikomitealle.

26 artikla

1. Arvioidessaan niiden toimenpiteiden riittävyyttä, joihin sopimuspuolet ovat ryhtyneet tässä puiteyleissopimuksessa esitettyjen periaatteiden täytäntöönpanemiseksi, ministeri-
komiteaa avustaa neuvoa-antava komitea, jonka jäsenten tulee olla päteväksi tunnustettu-
ja asiantuntijoita kansallisten vähemmistöjen suojelun alalla.
2. Tämän neuvoa-antavan komitean kokoonpanosta ja menettelytavoista päättää minis-
terikomitea vuoden kuluessa tämän puiteyleissopimuksen voimaantulosta.

V OSA

27 artikla

Tämä puiteyleissopimus on avoinna Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden allekirjoittamista varten. Voimaantulopäiväänsä saakka yleissopimus on avoinna allekirjoittamista varten myös muulle ministerikomitean tätä varten kutsumalle valtiolle. Se on ratifioitava tai hyväksyttävä. Ratifioimis- ja hyväksymiskirjat talletetaan Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan.

28 artikla

1. Tämä puiteyleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta päivästä, jona kaksitoista Euroopan neuvoston jäsenvaltiota on 27 artiklan määräysten mukaisesti ilmoittanut sitoutuvansa noudattamaan yleissopimusta.
2. Jäsenvaltion osalta, joka myöhemmin ilmoittaa sitoutuvansa noudattamaan pui-
teyleissopimusta, puiteyleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä
päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta päivästä, jona ratifioimis- tai
hyväksymiskirja on talletettu.

29 artikla

1. Tämän puiteyleissopimuksen tultua voimaan Euroopan neuvoston ministerikomitea voi,
neuvoteltuaan sopimusvaltioiden kanssa, Euroopan neuvoston perussäännön 20 artiklan
d kohdan mukaisella enemmistöpäätöksellä kutsua liittymään yleissopimukseen Euroopan
neuvoston ulkopuolisen valtion, joka on 27 artiklan määräysten mukaisesti kutsuttu
allekirjoittamaan tämä puiteyleissopimus, mutta joka ei sitä ole vielä tehnyt, samoin kuin
muun Euroopan neuvoston ulkopuolisen valtion.

2. Liittyjävaltion osalta puiteyleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta päivästä, jona liittymiskirja on talletettu Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan.

30 artikla

1. Kukin valtio voi tämän puiteyleissopimuksen allekirjoittaessaan tai ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettaessaan määritellä alueen tai alueet, joiden kansainvälisistä suhteista se vastaa ja joihin tätä puiteyleissopimusta sovelletaan.

2. Valtio voi milloin tahansa myöhemmin Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitetulla selityksellä ulottaa tämän puiteyleissopimuksen soveltamisen koskemaan muuta selityksessä määriteltyä aluetta. Tällaisen alueen osalta puiteyleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta päivästä, jona pääsihteeri on vastaanottanut mainitun selityksen.

3. Kahden edellä olevan kappaleen mukaisesti tehty selitys voidaan siinä mainitun alueen osalta irtisanoa pääsihteerille osoitetulla ilmoituksella. Irtisanominen tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta päivästä, jona pääsihteeri on vastaanottanut mainitun ilmoituksen.

31 artikla

1. Sopimuspuoli voi milloin tahansa irtisanoa tämän puiteyleissopimuksen Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitetulla ilmoituksella.

2. Irtisanominen tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kuusi kuukautta päivästä, jona pääsihteeri on vastaanottanut ilmoituksen.

32 artikla

Euroopan neuvoston pääsihteeri ilmoittaa neuvoston jäsenvaltioille, muille allekirjoittajavaltioille ja jokaiselle tähän puiteyleissopimukseen liittyneelle valtiolle

a) allekirjoituksista;

b) ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjojen tallettamisista;

c) tämän puiteyleissopimuksen 28, 29 ja 30 artiklan mukaisista voimaantulopäivistä;

d) muista tähän puiteyleissopimukseen liittyvistä toiminista, ilmoituksista tai tiedonannoista.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän puiteyleissopimuksen.

Tehy Strasbourgissa 1 päivänä helmikuuta 1995 yhtenä englannin- ja ranskankielisenä kappaleena, jonka molemmat tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset ja joka talletetaan Euroopan neuvoston arkistoon. Euroopan neuvoston pääsihteeri toimittaa oikeaksi todistetut jäljennökset kullekin Euroopan neuvoston jäsenvaltiolle ja jokaiselle valtiolle, joka on kutsuttu allekirjoittamaan tämä puiteyleissopimus tai liittymään siihen.